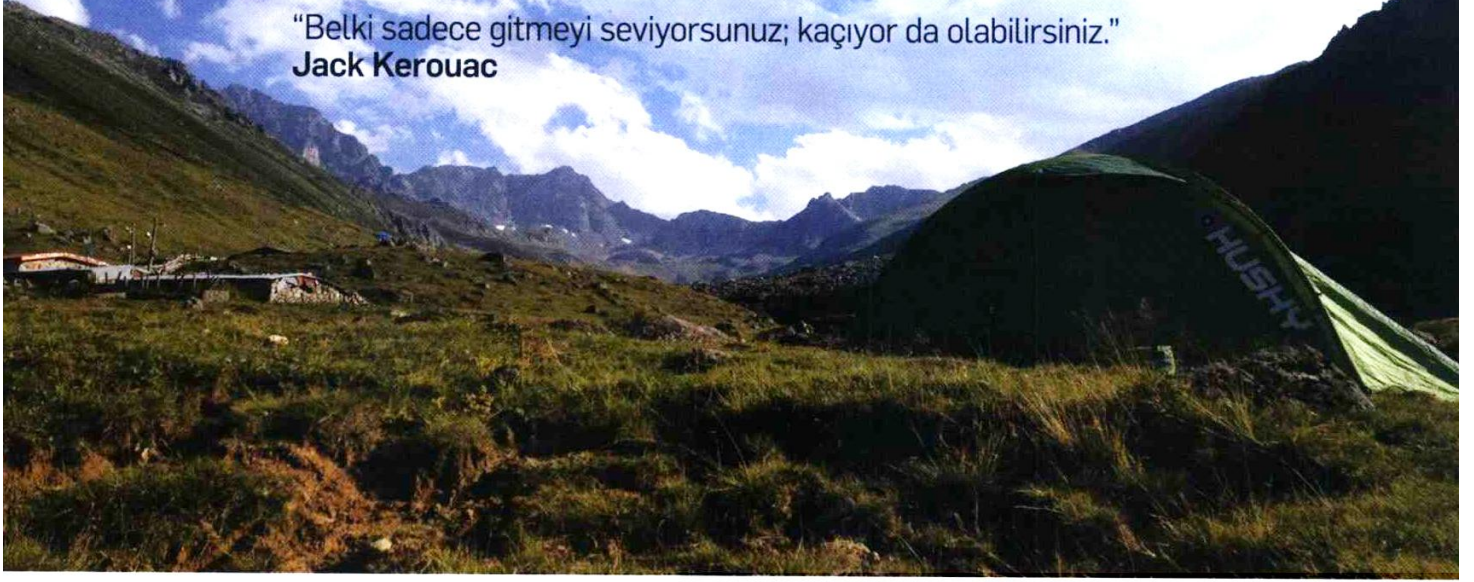

Şimdi yeni akım; plazalardan köylere...

"Belki sadece gitmeyi seviyorsunuz; kaçıyor da olabilirsiniz."
Jack Kerouac

Aslında her şey, büyük şehir stresiyle başlamaz, her şey, bir yolculukla başlar. Özlemler yaratan bir yolculukta. Betonların içinde yaşayarak değil, doğaya dokunup, tanış, tanık ve dahil olmakla başlar. Öncesinde de, şimdisinde de, sonrasında da bir gidiş vardır. Doğaya sığınmak duygusu, bazen yavaş yavaş zerk edilerek, bazen de bir yolculuktaki nokta atışıyla tek seferde insanın kanına girer. Metropol keşmekeşi, trafik, iş bunalımı ve işsizlik, aşk acısı, ekonomik yetersizlik, yaşanan kayıplar, depresyon, terör korkusu, sağlıklı yaşam, sevdalanmak, yalnızlık, hiçlik duygusu, yeni bir yaşam dokumak; kaçma duygusu, doğa sevgisi, spor, ne sebepse. İşte plazalardan toprağa uzanan öykünün analizi.

Bir kere insanın aklına düşmeye, kanına girmeye görsün... **Hayat bir kendine yolculuktur.** Kendini bulabileceğin mecralara inatla yol alır. Hani o her vesile "yüreğinin götürdüğü yere git" tape edilmiş cümle vardır ya. İnsan yolculuğunun başladığı anı hatırlamaz, bittiği yeri de bilemez. Hayat, varılacak yeri belirsiz bir yol hikâyesidir ve doğadan geçer.

Doğaya kaçmak mı, doğaya sığınmak mı? Yoksa her ikisinin de içinde biriken duygu sarmalı mı? Gene bir yol hikâyesidir, her ne ise...

Bir sabah kalkarsınız ki, doğa yolcususunuz. Aslında o sabah başlamamıştır yolculuk. Kim bilir aklınızdan kaç kez geçmiştir? Bir türlü gerçekleşmemiş, hayatın takvimi engellemiştir. İşiniz, aile bağlarınız, psikolojik durumunuz, sorunlar ve kendinizi onarma çabalarınız... İnsan kendi sorumluluklarını önceler, kendi isteklerini hep arkaya öter. Belki de ömür kaybidir bu... **Çünkü yaşam hiçbir şeye yetmez.**

Sözün burasında, dünyaca ünlü bir yol ustası eşlik eder doğa yolcusuna... Kanadalı-ABD'li romancı ve şair, **Beat Kuşağı** akımının kurucusu. Yolda (On The Road) adlı romanıyla bu akımın simgesi olarak kabul edilen Jean-Louis "Jack" Kerouac sözleri:

"Bir yola neden çıktığınızı bilmiyor olabilirsiniz. Yolun sonunu merak etmemek gibi bir dinginliğin, sonsuza kadar yürümeye yetecek bir gücün sahibi de olabilirsiniz. Sizi yolculuğa çeken yolun sonu değil, yolun kendisi de olabilir. Belki sadece gitmeyi seviyorsunuzdur. Kaçıyor da olabilirsiniz. Ya da böyle olduğunu sanıyorsunuzdur. Öyledir."

Neden doğaya sınıyoruz? Neden kentten, orman köylerine, sahil kasabalarına, doğal ortamlara yerleşip; basit ve doğal yaşamak istiyoruz? Nedenleri, birbirine benziyor. Emeklilik, sağlık, iklim, uzun yaşama isteği, ekolojik beslenme, tarım, şehirde bunalım, ekonomik zorluklar, basit yaşama arzusu, doğa sporu yapmak, doğa sevgisi vesaire. Son zamanlarda terörün yarattığı korku imparatorluğu ile de, insanlar büyük şehirlerden, Ege ve Akdeniz sahillerine yerleşiyor.

Davranış Bilimleri Enstitüsü /Uzman Psikolog Dilek Doğu, Yalnızlık ve hiçlik duygusuna düşüşü anlatıyor:

"İnsanlar hayatının belli evresindeki iş kayıplarını sonrası, artık kariyer getirisi kaliteli sosyal ilişkiler kuramıyorsa, içe dönük bir yapıya sahipler, eş, sevgili ayrılığı da yaşıyorlar, sosyal destek, bir gruba ait olma, onaylanma, kabul görme gibi doyumlar yaşamıyorlarsa... Yalnızlık ve hiçlik duygusu devrededir artık. Hiçbir amacı olmayan, hiçbir işe yaramayan depresif ruh hali belirtileri gösteren kişiler, çareyi doğaya uzaklaşmakta buluyor... Eve kapanıyor, hiçbir aktiviteye katılmıyor, unutuluyor ve aranmıyor da... Bu kişiler daha çok patolojik tanı almış, depresyon hastası veya sosyal fobikler.

Hayata yetişme kaygısı. Metropolleşen kentlerde yaşamının güçlüğü de insanları doğaya kaçırıyor, sakin kasaba ve köylere koşuyor... Çünkü büyük şehir insanının en önemli sorunu, aşırı stres kaynakları. Trafik, yetişme kaygısı... İşe, eşe, çocuklara, dostlara, eğlenceye, kısaca hayata yetişme kaygısı. Özellikle, meslek sahiplerinde, beyaz yakalılarda ciddi kariyer sorunları var, Yarıştalar. İş alanında, müthiş bir rekabet var. Maaş, statü, kıskançlık, işi ve statüyü kaybetme korkusu. Süper kadın, süper erkek olma sendromu. İyi bir iş, eş, çocuklar...

İyi okullar, kurslar, iyi ev ve iyi bir yaşantı. Bu arada fit olabilmek için spor vs. Gerçekten zor bir mesai...

Çocuklar (Proje Çocuk) oldu. Aynı okullar, aynı çevreler, aynı giyim, gezilen gidilen mekânlar, seyahatler... Daha ziyade maddi imkânlarla sağlanan aktiviteler... Ve sınır konulmayan, kolaylıkla elde edilen istekler. Gene de doyumsuz, mutsuz çocuklar... Aslında doğaya sığınmak bir kaçış gibi görünse de, insanlar bu seçeneğin kararını, çok düşünerek veriyor. Kendilerine ve ailelerine daha fazla vakit ayırarak daha sağlıklı olmayı seçiyorlar. Gidenler genellikle daha mutlu. **Dönmek isteyenlere rastlamadım. Doğaya sığınarak, daha mutlu yaşıyorlar."**

Psikolojik rahatlama. Doğada, şehir hayatının stresi atılıyor. Mutluluğu ve kişilerin güvenini artırırken, zihin yorgunluğu da azaltıyor. Doğal hayatta yaşayanların, fizyolojik ve psiko-fizyolojik tepkileri (**kalp atış hızı, kan basıncı, adale gerilimi, beyin dalgaları**) ölçülmüş; gerilimi düşürdüğü ve stresli durumda, iyileşmeyi hızlandırdığı kanıtlanmış. Doğa ile iç içe bulunmak, tedavi edici olmaktan daha çok, önleyici etkileri ile önemseniyor.

Boşanma veya ayrılık sonrası travmaları atlatmak için, doğaya sığınmalarda, uzmanlar, önce kendinizle yüzleşin" diyor. Ayrılığın en zor kısmı bu yüzleşme aşaması. "Kendinizle baş başa kalın, Bunun için de onu hatırlatacak her şeyden, eşyalardan, evden, sokaklardan ve şehirden kaçın. Sosyal sorumluluk faaliyetlerine zaman ayırın, gönüllü aktiviteleri, doğa sporları, doğal yerleşim yerleri, yeni bir çevre, ayrılık sonrası yaşayacağınız 'değersizlik' hissini de atlatmanıza yardımcı olacaktır. Kanser tedavisi gören insanların da, kanserle yaşamayı öğrenmek için doğanın kollarına atılmasını öneriyor doktorlar.

Doğaya dokunmak gerek. Toprak ana, hasret bir sevgili gibi, uzaktan sevmek istemez. **kendisine dokunulmasını ister,** çoşmak, çiçek açmak, meyve vermek, karşılığında, her şeyini cömertçe sunmak için.

Uzman Danışman Psikolog Doç. Dr. Selda Koydemir tam da bunu anlatıyor. **Kaliteli bir yaşam için doğaya dokunun** diyor:

"Şehir ortamları ile karşılaştırıldığında, doğal ortamlar tükenmiş veya azalmış psikolojik kaynaklarımızı yenilemede, çok daha iyi bir işleve sahip. Uzun süre doğal yaşam süren kişilerin, döndükten sonra ilişkilerinde veya iş yaşamlarında daha olumlu başlangıçlar yapmaya eğilimli oldukları gözleniyor. Doğa, pek çok sağlık sorununa karşı önleyici bir işlev görüyor. Koruyucu etkisinin yanında iyileştirici etkilere de sahip doğayla iletişim: Kendimizle ilgili algımızı, özgüvenimizi de teşvik ediyor. Doğayla etkileşim tamamlayıcı tedavi olarak: depresyon, kaygı, travma sonrası stres bozukluğu gibi duygusal sorunların tedavisinde kullanılıyor.

Yapılan araştırmalara göre insan yapımı – **doğal olmayan** – ortamlar, insanları daha bencil ve bireysel yaparken; doğal ortamlar kişiler arası yakınlığı ve aidiyet duygusunu artırıyor. Kısaca doğayla ilişkimizi ve bağlantımızı sağlamamak, daha anlamlı ve zengin bir yaşam için önemli. Siz de kaliteli bir yaşam için doğaya dokunun."

Doğaya gidiş yolları, yan yollardan geçer. Uzun bir tanışma, karar dönemi. Başlangıçta **kentli** ve **köy - kentli** motivasyonu ile başlar: **Tatil!** Genelde, denizde çimlemeyi, kumsalda dikizlemeyi, tur motorlarıyla, avaz müzikle göbek atarak, bölgeyi gezmeyi, çay bahçelerinde çekirdek çitlemeyi, tatil yörelerinde eğlenmeyi hedefleyen yollardır gidilesi.

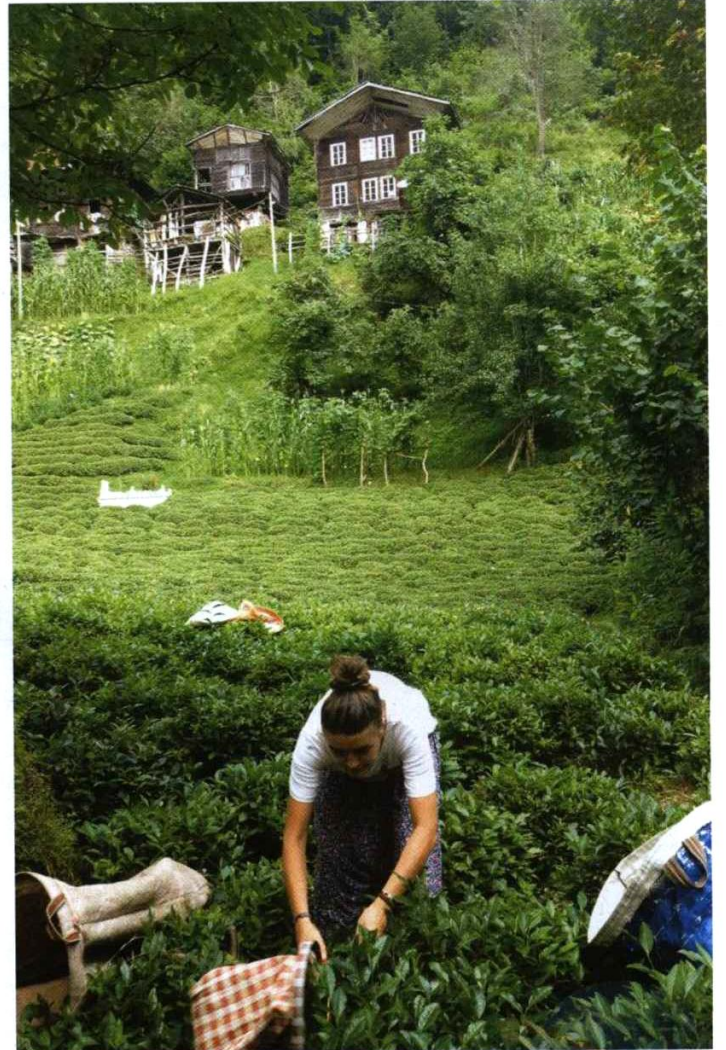
Kısmi doğacılar, orta direk dar imkân, geniş alternatif tatil seçeneklerine yönelir. Çoğu kez aldatılmışlık hissiyle döndüğü bir yolculuktur... Koluna tasmamsı bir şey taktıkları, her şey dâhil bir yerlere git. Maliyet kaygılı ucuzcu içecek ve yiyeceklerle tabağını tepeleme, göbeğini enlemesine doldur. Şımarık çocukların zulmüne, insanı maymun eden animasyonlara maruz kal. Her şey dahil diye içkinin veya çay kahvenin dibini bul ve mideyi göçert. Türlü sosyal medyaya bol güneşli, denizli, doğa manzaralı,

gülücük fotoğraflar serp. Kısmi doğacılar, buralarda, doğa yerine, tesisteki birkaç eğlencelik doğa sporuyla, kısa süreli denemelerle tanışır.

Kökten doğacılar. Her ağaç altı pikniğiyle, mangalının iştah açıcı kokulu dumanıyla barışık, az gelirli köy- kentli, mecburcu bir doğa hasreti mağdurdur. **60'lı yılların köyden kente göç furyasıyla,** birkaç kuşaktır şehrin varoşlarında çoğalmış, ama doğadan, köyünden tam kopmamıştır. Yazın köyüne gidip tarım yapar. Ailece tatil yapılabilirse, ucuz pansiyonlarda, çoluk çocuk üst üste konaklarlar. Piknik her daimdir. **Ferdi Tayfur'un, Fadime'nin Düşün** şarkısı medet gelir. "**Hadi gel köyümüze geri dönelim**" diye diye, piknikte halay çekilir. Köy doğası, hafızalarda böyle canlandırılır; piknik tüplerinde çay demlenip, muhtemelen ithal, koca bir karpuz kesilerek. Ama piknik kesmez doğa hasretlerini... Gidilecek!

Sonradan doğacılar, biraz daha ekonomik durumları iyi olanlar. Aternatif tatil niyetine, kendi memleketinde **ebleh turist muamelesi** göreceğin türlü dağ, bayır, kırsala koşturarak git. Gerçekten yaşıyorum sanısıyla **kendini doğaya, ota, börtü böceğe vur.** Gördüğün **her eski evin, yıkık köprünün, ahırın, ineğin, sineğin fotoğrafını çek.** Gece durup durup ne kadar çok yıldız varmış aslında diye göğü seyret ve cırcırböceği sesleriyle içlen. **Bir-iki inek beslemeyi, küçük bir yer alıp domates falan yetiştirmeyi,** doğaya kaçıp mutlu olmayı boş yere düşün. Önüne gelen her tezeğe bas, dikenli çalıları, ısırğanları söküp şifalıdır diye kaynatıp iç, tarladaki fareyi-kargayı-yılanı sözde National Geographic insanı sıfatıyla taciz et. Ama tarihi hep hatırla, günü hep bil, cep telefonu ve internet için sinyal yakalamaya hep çalış.

Yetmediyse, yurtdışı on gün dokuz gece şehir turlarına katıl. Rehberin salladığı çubuğu kaybetmemek için bir an bile gözünü

kırpma. Şehrin meydanındaki kafelerde oturan sakin ve kaygısız insanlara, bir sürü insanın bisiklete binmesine imren. Ama sakin bir gazla alıp balkonunda çürümeye terk ettiği **21 vitesli bisikletini** ve üzerine ellerini zor kavuşturduğu göbeğini hatırlama. **Herhangi bir sanat değeri olmayan merdivenin, kapının ve pencerenin fotoğrafını çek.** Artık oradaki en meşhur eser neyse onunla bir selfie yap ve düşmanlar çatlasın diye facebook'a servis et.

Ya gençler? Neresi seçilir? Sahiller mi, dağlar mı, kırlar mı. akarsular mı, göl mü? **Hangi doğa sporu yapılacak?** Türkiye'de çok sayıda organize doğa sporları gençlik kampı, ya da doğa sporları **gruplarından birine dahil olmak yeter.**

Yolcular gelir... İki grup. Bisikletleriyle, kızılı erkekli **indigo jenerasyonu**, üniversite mezunu doğa sporcusu gençler. Diğeri yaşları 18-20, son jenerasyonu, doğa tutkunu bilge **Kristal Çocuklar. Kaz Dağları eteklerinde** bir orman alanına, su kenarına kamp kuracaklar. **Bisiklet pedalı çevirerek elektrik üretip,** yaz boyu burada kalacak, çeşitli doğa sporları yapacaklar. **Peki ya Beyaz Yakalılar?** Onlar her daim kazanan tarafta yer alarak iyi-güçlü-süper görünmeyi hesaplayan ve ama her durumda kaybeden **kifâetsiz bir pragmatisttir** aslında. Bütün taraf olma tercihlerini yalnız veya azınlıkta kalmak korkusuyla gerçekleştirir. Bu ilkel güdünün yönetiminde radarlarını dört açar, herkesin yaptığını yapar, inandığına inanır ve söylediğini söyler

T.C Cumhurbaşkanlığı Ekonomi İzleme ve Koordinasyon Başkanı olan, aynı zamanda, araştırma ve analizleriyle ünlenen, kendisi de Bürokrat **Beyaz Yakalı Hakan Yurdakul**, beyaz yakalının doğayla ilintilerine olan yakın plan gözlemlerini, ironik bir dille anlatıyor: "Beyaz yakalının bütün numarası, türlü aksesuar ve çok bilmişliklerle tamtakırlığını örtüp istisnai biri olduğunu önce çevresine, sonra da kendisine inandırmaktır.. Araba ve akıllı cep telefonunun markasına göre daha önemli, kartvizit ve unvanın ışıltısına göre daha seçkin olduğunu zannetmeyle başlayan bu âkli rahatsızlık, çulsuz ilk yıllarını geride bırakmış beyaz yakalılarda daha süzme bir hâl almaktadır.. Bu zengin ve dökümlü gösteren koftikler ve performans sahibi beyaz yaka tipleri ise, gezi üstâdlığını da sahiplenir.

'Çok okuyan mı bilir, çok gezen mi?' sorusunu 4x4 ve iPadleriyle habitati ve normal insan doğal yerleşim alanlarıyla sakinlerini rahatsız

ederek cevaplamaktadır. Ekmek peşindeki arıcılar ve çobanların püsküllü belâsı olan bu kavime özellikle Safranbolu, Abant, Göreme ve Doğu Karadeniz'de bolca rastlanmaktadır. Gittikleri her yerde otantik bir yemek, harikulâde bir çeşme-konak-köprü, enfes bir manzara ve sohbetine doyum olmaz "lokal" insanlar bulup dururlar. Bu buluşlarıyla sözde modern hayata giydirip durmalarını, boyunlarındaki SLR veya süper pikseli dijital fotoğraf makineleriyle taçlandırırılar. **Nedense hiçbiri bu övdükleri doğal hayat yerlerinde uzun soluklu yaşayamaz. Çok niyetlenseler de... Döner dönmez gezilerini, ayrıntılarıyla tüm bulgularını her tür sosyal medyada paylaşırlar.** Buradan devşirdikleri **"çok gezmişse çok bilmıştır"** imajlarını sahte bir tevazu ile herkesin gözüne sokarlar."

Ekonomi Yazarı – Aktivist Bilgehan Baykal, beyaz yakalının büyük şehir yalnızlığına şöyle özetliyor: "Beyaz yakalının en büyük sermayesi kendi fiziği, mesleki birikimi ve insan ilişkileridir. Her daim yukarı çıkmayı kollayan bir tüketim atlama tuzağını de kendi içinde barındırır. Ancak **yaş kırk olup da, kendileri ile aynı işi yapan 22 yaşındaki yeni mezunların şirkete akın etmesiyle, ama işten çıkarma, ama kriz ile kâh ayrılma paketi kâh mobbing eli ile plazaların ortasında işsiz ve dımdızlak kalırlar.** Önce spor kulübü üyeliği sonra tango bırakılır. Gözler yaşlı şekilde, ailenin tek çocuğu, mahalledeki ilköğretim okuluna kaydettirilir. Bunca yıldır yapılan hızlı tüketim yüzünden ev bark sahibi olunamamıştır. Beyaz yakalının işi özellikle kırkıktan sonra zordur. Dalga geçtiği ve ben onlardan biri değilim dediği tulumlu mavi yakalı kardeşlerinin iyi kötü bir evi, bir akbili, bir de tuttuğu takımı vardır. **.. Beyaz yakalı ise yalnızdır. Yalnız ve yoksul."**

Batı Yakasının hikâyesi...

Uluslar arası Stratejik Araştırmalar Kurumu USAK

araştırmasına göre; artık Batı Avrupa ülkelerinde daha erken emekli olunabiliyor. Genç emekliler, kırsal alanlara ya da Akdeniz ülkelerine yerleşiyor. Özellikle zengin ama soğuk iklimli Kuzey Avrupa ülkelerinden göç, daha fazla. İleriki yaşlarda sağlıklı bir yaşama hazırlık için, İtalya, İspanya, Yunanistan ve Türkiye'ye yerleşiyorlar.

İspanya'daki Sierra de Cazorla dağları, Fransız Pyrenees dağları ve İsviçre'nin bazı bölgeleri gibi yerler doğayla uyum açısından onlar için çok ideal. Fransız Pyrenees Dağları'nda,

derme çatma kulübelerde ailesiyle doğada yaşayanlara rastlanabiliyor. Elektrikli aletler yok, sadece güneş enerjisiyle çalışan sistem ve ufak ışıklar var.

Göçebeler arasında, Almanya, Avusturya ve İsviçre arasında çiftlikten çiftliğe geçip, inek ve kuzulara **çobanlık yapanlar** da var. Çoğu, üniversite mezunu, meslek sahibi. Hatta **aralarında, tasarımcılar, profesörler, bilgisayar mühendisleri, ressam ve yazarlar** da var.

Türkiye'deki yerleşik Yabancılar, Ege ve Akdeniz kıyılarında, doğal yaşamın nimetlerinden yararlanarak yaşıyor... 2016 Şubat ayı **Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK)** istatistiklerine göre, Türkiye'de **yabancı uyruklu kişi sayısını, 650 bin 308** kişi olarak açıklandı. Son on yılda, Türkiye'ye göçen Avrupalılar'ın sayısı dört misli arttı. Ama kayıt dışı rakamlar, bunların kat kat fazlası. İlk sırada **70 binden fazla, Alman yerleşik göçmen var**. İngilizler resmi rakamlar 10 bini gösterse de, sayıları 40 bini aşmış. Avusturyalılar 13 bin civarında. Hollandalılar beş buçuk bin kişi görünüyor. En çok Alanya, Antalya, Kalkan, Fethiye, Marmaris, Bodrum, Didim, Kuşadası ve Çeşme'ye yerleşikliler.

Türkiye'nin otantik yönleri ve sıcak insan ilişkileri beğeniliyor. Bir kısmı da, ülkelerindeki küresel ısınma ve çevre kirlenmesini neden olarak gösteriyor.. Özellikle **Hollandalılar, küresel ısınmada en çok etkilenecek ülke** olduklarını, sular altında kalma olasılığına karşı Türkiye'de kalmak istediklerini söylüyor... **Hatta Norveç ve İngiltere gibi ülkeler**, emeklilerin sosyal güvenlik maliyetlerinin yüksek olması nedeniyle, vatandaşlarını, **başka ülkelere yerleşmeleri konusunda teşvik** ediyor...

